

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาการรับรู้สัญญาณเตือนภัยโรคหลอดเลือดสมองในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและญาติที่อาศัยอยู่ในตำบลข้าวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ศึกษาเป็นผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและญาติที่อาศัยอยู่ในตำบลข้าวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2552 ทำการคัดเลือกแบบเจาะจงได้จำนวน 398 ราย รวบรวมข้อมูลระหว่างเดือน กรกฎาคม พ.ศ.2553 ถึงเดือน กันยายน พ.ศ.2553 รวมระยะเวลา 3 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ แบบสอบถาม โดยประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ประกอบไปด้วย อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนปีที่ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้สัญญาณเตือนภัยต่อโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งผู้ศึกษาได้พัฒนาขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม และผ่านตรวจสอบความตรงของเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน แล้วนำมาวิเคราะห์และหาค่าดัชนีความตรงของเนื้อหาได้เท่ากับ 0.82 และทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (cronbach' s coefficient alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการรับรู้สัญญาณเตือนโรคหลอดเลือดสมอง เท่ากับ 0.71 จากนั้นนำเครื่องมือมาสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ได้คัดเลือกไว้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ป่วยมีการรับรู้สัญญาณเตือนภัยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวม อยู่ในระดับดีเกือบทุกรายการ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้สูงสุด 5 อันดับ ซึ่งจัดอยู่ในระดับดีมาก ในข้อคำถามเป็นเชิงลบเกี่ยวกับเรื่อง ดังต่อไปนี้ ถ้าท่านมีอาการชาที่ใบหน้า หรือแขนขา อย่างทันทีทันใด และอาการดังกล่าวหายเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ ($\bar{X} = 4.29$) ถ้าท่านเกิดอาการมึนงง เวียนศีรษะ เดินเซ เดินลำบาก อย่างทันทีทันใด และอาการดังกล่าวหายเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ ($\bar{X} = 4.26$) ถ้าท่านเกิดอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรงโดยไม่ทราบสาเหตุ อย่างทันทีทันใด และอาการดังกล่าวหายเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ ($\bar{X} = 4.25$) ถ้าท่านมีอาการอ่อนแรง เดินไม่ได้ อย่างทันทีทันใด และอาการดังกล่าวหายเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ ($\bar{X} = 4.21$) และถ้าท่านมีอาการพูดลำบาก พูดไม่ได้ พูดไม่ชัดโดยไม่ทราบสาเหตุ อย่างทันทีทันใด และอาการดังกล่าวหายเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ ($\bar{X} = 4.18$)

สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ รายการที่เป็นคำถามเชิงลบที่ถามว่า อาการชาหรืออ่อนแรงของกล้ามเนื้อใบหน้าข้างใดข้างหนึ่ง อย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นอาการเตือนของโรคหลอดเลือดสมอง ($\bar{X} = 2.26$) อาการพูดอะอะไว้วาย สับสน ซึมลงอย่างทันทีทันใดเป็นอาการเตือนของโรคหลอดเลือดสมอง ($\bar{X} = 2.86$) และอาการตามัวเรื้อรัง ของตาข้างใดข้างหนึ่ง หรือสองข้างเป็นอาการเตือนของโรคหลอดเลือดสมอง ($\bar{X} = 2.86$)

2. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นญาติผู้ป่วยมีการรับรู้สัญญาณเตือนภัยโรคหลอดเลือดสมองโดยรวม อยู่ในระดับดีเกือบทุกรายการ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามีการรับรู้สูงสุด 5 อันดับอยู่ในระดับดีมาก โดยเป็นคำถามเชิงลบ ดังต่อไปนี้ ถ้าท่านเกิดอาการปวดศีรษะอย่างรุนแรงโดยไม่ทราบสาเหตุ อย่างทันทีทันใด และอาการดังกล่าวหายเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ และถ้าท่านมีอาการอ่อนแรง เดินไม่ได้ อย่างทันทีทันใด และอาการดังกล่าวหายเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ ค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสองรายการ ($\bar{X} = 4.39$) ถ้าท่านเกิดอาการมึนงง เวียนศีรษะ เดินเซ เดินลำบาก อย่างทันทีทันใด และอาการดังกล่าวหายเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ ($\bar{X} = 4.26$) ถ้าท่านมีอาการชาที่ใบหน้า หรือแขนขา อย่างทันทีทันใด

และอาการดังกล่าวหายเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ ($\bar{x} = 4.19$) ถ้าท่านมีอาการพูดลำบาก พูดไม่ได้ พูดไม่ชัดโดยไม่ทราบสาเหตุ อย่างทันทีทันใด และอาการดังกล่าวหายเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ ($\bar{x} = 4.18$) และถ้าท่านเกิดมีอาการ เอะอะ โวยวาย สับสน ซึมลง อย่างทันทีทันใด และอาการดังกล่าวหายเป็นปกติภายใน 24 ชั่วโมงไม่จำเป็นต้องไปพบแพทย์ ($\bar{x} = 4.09$)

สำหรับรายการที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง คือ รายการที่เป็นคำถามเชิงลบที่ถามว่า อาการชาหรืออ่อนแรงของกล้ามเนื้อใบหน้าข้างใดข้างหนึ่ง อย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นอาการเตือนของโรคหลอดเลือดสมอง ($\bar{x} = 2.16$) และอาการตามัวเรื้อรัง ของตาข้างใดข้างหนึ่ง หรือสองข้าง เป็นอาการเตือนของโรคหลอดเลือดสมอง ($\bar{x} = 2.89$)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ ดังนี้

1. การให้ความรู้เรื่องสัญญาณเตือน โรคหลอดเลือดสมอง ควรทำอย่างต่อเนื่อง โดยอาจจะเป็นการให้เฉพาะรายที่เป็นปัจจัยเสี่ยง หรือเป็นกลุ่มรวมทั้งญาติผู้ป่วย เน้นทำความเข้าใจ 5 อาการหลัก ได้แก่ 1) อาการชาหรืออ่อนแรงที่หน้า แขน หรือขา ซีกใดซีกหนึ่งอย่างทันทีทันใด 2) ความรู้สึกเปลี่ยน พูดลำบาก พูดไม่ได้ อย่างทันทีทันใด 3) มีปัญหาการมองเห็น ตามัว หรือเห็นภาพซ้อนของตาข้างใดข้างหนึ่ง หรือสองข้างอย่างทันทีทันใด 4) มีอาการมึนงง เวียนศีรษะ เดินไม่ได้ เดินลำบาก เดินเซ หรือสูญเสียการทรงตัวในการยืนอย่างทันทีทันใด 5) อาการปวดศีรษะอย่างรุนแรงโดยไม่ทราบสาเหตุอย่างทันทีทันใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลากรด้านสาธารณสุขที่เป็นผู้มีบทบาทในการดูแลสุขภาพในชุมชนควรเน้นสัญญาณเตือนภัยที่กลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้ในระดับปานกลางและมีรับรู้ระดับน้อยซึ่งได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับอาการชาหรืออ่อนแรงของกล้ามเนื้อใบหน้าข้างใดข้างหนึ่งอย่างค่อยเป็นค่อยไป อาการตามัวเรื้อรังของตาข้างใดข้างหนึ่งและอาการพูดเอะอะ โวยวาย สับสน ซึมลงอย่างทันทีทันใด โดยอาจจัดหาสื่อที่เหมาะสมเช่นเอกสารแผ่นพับหรือคู่มือการดูแลสุขภาพสำหรับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองประกอบในการจัดโปรแกรมการสอนให้แก่ผู้ป่วยและญาติให้มีการรับรู้ที่ถูกต้องต่อไป

2. เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสารด้านสุขภาพ ในกลุ่มผู้ป่วย ญาติ และประชาชน โดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสัญญาณเตือน โรคหลอดเลือดสมอง และการจัดการถ้าเกิดอาการเตือนเหล่านั้น โดยเน้นถึงการประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลที่ทำให้ ผู้รับข้อมูล เข้าใจได้ง่าย ง่ายต่อการจดจำ แยกแยะรายละเอียดให้ชัดเจน และครอบคลุมถึงอาการเตือนทั้ง 5 อาการหลัก นอกจากนั้นการใช้สื่อในการเผยแพร่ข้อมูลต้องเน้นเฉพาะกลุ่ม เช่น ในกลุ่มผู้ป่วย โรคความดันโลหิตสูง และญาติที่ดูแลผู้ป่วยส่วนใหญ่อยู่ในวัยสูงอายุ การศึกษาอยู่ในระดับต่ำ หรือไม่ได้ศึกษา ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้ หรือข้อมูลเกี่ยวกับอาการเตือนจำเป็นต้องจัดทำในรูปแบบที่เหมาะสมกับ สภาพ และระดับการศึกษา เพื่อให้ผู้ป่วย และญาติสามารถจดจำได้ และจัดการแก้ไขได้ เมื่อประสบกับสัญญาณเตือน โรคหลอดเลือดสมอง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า ยังมีกลุ่มตัวอย่างบางส่วนที่มีการรับรู้อาการเตือน โรคหลอดเลือดสมองไม่ครบถ้วนทั้ง 5 อาการ ดังนั้นควรมีการศึกษา เรื่อง เปรียบเทียบประสิทธิผลการใช้สื่อการสอนสุขศึกษา ต่อการรับรู้สัญญาณเตือนภัยโรคหลอดเลือดสมอง โดยใช้สื่อรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อวีดิทัศน์ เอกสาร แผ่นพับ เพื่อที่จะได้ทราบว่าสื่อประเภทใดทำให้ผู้ป่วย โรคความดันโลหิตสูงและญาติมีการรับรู้ที่ถูกต้องและครบถ้วนทุกอาการ